

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 536/2018-92

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 28. januára 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Mojмира Mamojku a zo sudcov Petra Straku (sudca spravodajca) a Martina Vernarského o sťažnosti [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátkou Mgr. Silviou Kaveschánovou, Trnavská cesta 104, Bratislava, vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Cdo 88/2017 a jeho uznesením z 28. marca 2018, za účasti Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd [REDACTED] uznesením Najvyššieho súdu sp. zn. 6 Cdo 88/2017 z 28. marca 2018 a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu, porušené boli.

2. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Cdo 88/2017 z 28. marca 2018 z r u š u j e a v e c v r a c i a n a ďalšie konanie.

3. [REDAKOVANÉ] p r i z n á v a náhradu trov konania v sume 312,34 € (slovom tristodvanásť eur a tridsaťštyri centov), ktorú je Najvyšší súd Slovenskej republiky p o v i n n ý vyplatiť na účet advokátky Mgr. Silvie Kaveschánovej, advokátska kancelária, Trnavská cesta 104, Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti.

4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Obsah ústavnej sťažnosti, skutkový stav a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 12. júla 2018 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátkou Mgr. Silviou Kaveschánovou, advokátska kancelária, Trnavská cesta 104, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Cdo 88/2017 a jeho uznesením z 28. marca 2018 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“), ako aj postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Co 184/2015 a jeho rozsudkom zo 14. januára 2016 (ďalej aj „napadnutý rozsudok“). Sťažnosť bola odovzdaná na poštovú prepravu 10. júla 2018.

2. Ústavná sťažnosť sťažovateľky bola v zmysle čl. X ods. 5 písm. b) Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 26. apríla 2019 do 31. decembra 2019 v znení dodatku č. 1 zo 16. októbra 2019 (ďalej len „rozvrh“) s účinnosťou od 17. októbra 2019 prerozdelená a náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov pridelená sudcovi spravodajcovi Petrovi Strakovi a v zmysle čl. II bodu 3 rozvrhu prejednaná a rozhodnutá v treťom senáte ústavného súdu v zložení Mojmir Mamojka (predseda senátu), Martin Vernarský a Peter Straka (sudca spravodajca).

3. Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ ako záložca 10. decembra 2004 uzavrel zmluvu o zriadení záložného práva k nehnuteľnostiam, ako aj mandátnu zmluvu so [REDAKOVANÉ] ako záložným veriteľom (ďalej len „veriteľ“) na zabezpečenie pohľadávky zo zmluvy o splátkovom úvere č. [REDAKOVANÉ], pričom sťažovateľ nemal podľa tejto zmluvy postavenie dlžníka.

4. Dňa 12. augusta 2009, teda v zákonom ustanovenej trojmesačnej lehote, sťažovateľ doručil ako žalobca Okresnému súdu Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) žalobu, ktorou sa domáhal určenia neplatnosti dobrovoľnej dražby. Konkrétne požadoval určenie, že opakovaná dobrovoľná dražba osvedčená notárskou zápisnicou sp. zn. N 240/2009, Nz 15429/2009, NCRIs 15603/2009 spísanou notárkou [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] v mieste konania dražby v sídle obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ] ako dražobníka, resp. žalovaného 2 (ďalej len „dražobník“), predmetom ktorej bol byt č. 1 na prízemí bytového domu na [REDAKOVANÉ], ležiaci v k. ú. Podunajské Biskupice, ako aj spoluvlastnícky podiel na spoločných častiach a spoločných zariadeniach bytového domu a pozemkov, je neplatná. Sťažovateľ uvádza, že je výlučným vlastníkom týchto nehnuteľností. V jeho žalobe je ako žalovaný 1 označený veriteľ, ako žalovaný 2 dražobník a ako žalovaný 3 vydražiteľ [REDAKOVANÉ].

5. Veriteľ a dražobník pred podaním žaloby odmietli sťažovateľovi sprístupniť dražobnú dokumentáciu. Ako dôvody neplatnosti dražby sťažovateľ v žalobe uviedol tieto skutočnosti:

a) zmluva o vykonaní dražby nespĺňa náležitosti vyžadované zákonom z dôvodu, že išlo (len) o rámcovú zmluvu;

b) sťažovateľovi nebola doručená výzva na obhliadku nehnuteľnosti za účasti znalca na účely vyhotovenia znaleckého posudku, rovnako mu nebol doručený ani samotný znalecký posudok [REDACTED], keďže sa zdržiaval v mieste prechodného bydliska, ktoré mal riadne nahlásené v ohlasovni pobytu a v čase doručovania bol po operácii v „*kludovom režime*“ na lôžku;

c) všeobecná hodnota draženej nehnuteľnosti v znaleckom posudku bola určená nesprávne, keďže dražba bola vykonaná bez obhliadky.

6. Okresný súd rozsudkom č. k. 45 C 158/2009-299 z 15. decembra 2010 žalobu sťažovateľa zamietol. Na základe odvolania sťažovateľa bol uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 15 Co 234/2011-386 z 30. apríla 2012 rozsudok okresného súdu zrušený a vec mu bola vrátená na ďalšie konanie s tým, aby sa skúmalo, či boli splnené podmienky pre uplatnenie fikcie doručenia, a to aj vo vzťahu k vypracovaniu znaleckého posudku bez obhliadky. K námietke sťažovateľa týkajúcej sa rámcovej zmluvy sa krajský súd vyjadril len okrajovo v tom zmysle, že ju možno akceptovať.

7. Po vrátení veci okresnému súdu sťažovateľ nahliadol do spisu a zistil, že spis obsahuje približne 200 strán písomností vrátane vyjadrenia dražobníka doručeného 29. októbra 2009 a vyjadrenia veriteľa doručeného 4. marca 2010, pričom okresný súd s týmito vyjadreniami sťažovateľa neoboznámil a ani mu ich nedoručil. Vyjadrenie dražobníka síce okresný súd sťažovateľovi vo februári 2010 doručoval (pred prvým pojednávaním vo veci samej), avšak zásielka sa vrátila späť ako neprevzatá, pričom podmienky na uplatnenie fikcie doručenia neboli podľa sťažovateľa splnené, keďže o tejto možnosti nebol poučený, a tak nebolo možné zásielku považovať za doručenú. Vyjadrenie veriteľa podľa sťažovateľa mu nebolo doručované vôbec. Uvádza, že okresný súd mu tieto dokumenty nedoručil ani krátkou cestou na pojednávaniach, na ktorých bol prítomný, ani ho o nich neinformoval počas konania pred v poradí prvým rozsudkom okresného súdu. O existencii týchto podaní a ich príloh nebol sťažovateľ informovaný ani v rámci formálneho oboznámenia s obsahom spisu okresným súdom po ukončení dokazovania

15. decembra 2010 (zo zápisnice o pojednávaní z tohto dňa a z dĺžky trvania pojednávania v nej uvedenej možno vyvodit' záver, že s takýmto rozsahom listinných dôkazov okresný súd nemohol účastníkov oboznámiť, pozn.).

8. Pri nahliadnutí do spisu si sťažovateľ vyjadrenia zabezpečil na vlastné náklady a mal takto prvýkrát možnosť na ich základe doplniť ďalšie dôvody neplatnosti dražby a podporiť ich listinnými dôkazmi. Dôvody neplatnosti dobrovoľnej dražby následne sťažovateľ doplnil a zhrnul v podaní doručenom okresnému súdu 22. októbra 2014, a to takto:

a) Dražobník doručoval všetky písomnosti vrátane výzvy na obhliadku nehnuteľnosti na adresu trvalého pobytu sťažovateľa, aj keď mal úradne nahlásený (ľahko zistiteľný) sťažovateľov prechodný pobyt, t. j. nedoručoval ich na miesto, kde sa sťažovateľ zdržoval, čo podľa jeho názoru neumožňuje uplatniť zákonnú fikciu doručenia.

b) Dražobník po neprevzatí všetkých doručovaných písomností vrátane výzvy na obhliadku nehnuteľnosti uplatňoval fikciu doručenia, hoci sťažovateľ a o tejto možnosti nepoučil, čo je pre uplatnenie fikcie podľa § 47 ods. 5 Občianskeho súdneho poriadku nevyhnutné.

c) Dražobník doručoval všetky písomnosti na nesprávnu adresu (s výnimkou jednej založenej v spise) aj dlžníkovi, hoci preukázateľne vedel o zmene adresy dlžníka.

d) Neboli splnené zákonné podmienky na vyhotovenie znaleckého posudku bez obhliadky nehnuteľnosti, a to z dôvodu, že

- dražobník nariadil a uskutočnil obhliadku v čase, keď výzva na sprístupnenie predmetu dražby bola uložená na pošte a odborná lehota na vyzdvihnutie poštovej zásielky trvala ešte 9 dní. Dražobník teda znemožnil sťažovateľovi účasť na obhliadke. Fikciu doručenia uplatniť nemohol za žiadnych okolností, keďže zásielka sa mu nevrátila späť;

- dražobník nerešpektoval zákonom ustanovenú lehotu (spravidla) 3 týždňov, ktorá má uplynúť medzi výzvou a obhliadkou;

- znalecký posudok na nehnuteľnosť nemožno vyhotoviť bez obhliadky nehnuteľnosti.

e) Všeobecná hodnota nehnuteľnosti bola nesprávne určená, keďže znalec podal posudok bez obhliadky, pričom aj sám seba v posudku spochybnil. Znalecký posudok

obsahoval plánik a hodnotenie úplne iného bytu s iným priestorovým rozložením miestností, z čoho je zrejmé, že nehodnotil byt sťažovateľa, a dražba bola preto v skutočnosti vykonaná bez znaleckého posudku.

f) Znalecký posudok použitý pre posledné 2 kolá dražby nespĺňa ani z formálneho hľadiska zákonné náležitosti.

g) Zdravotný stav sťažovateľa hodnotil súd, ako aj dražobník bez potrebných znalostí a v rozpore so stanoviskom ošetrojúceho lekára.

h) Určenie najnižšieho podania bolo v rozpore so záložnou zmluvou, lebo nebolo individuálne dojednané.

i) Zmluva o vykonaní dražby je absolútne neplatná z dôvodu, že oznámenie o dobrovoľnej dražbe a oznámenie o opakovanej dobrovoľnej dražbe, ktoré nahrádzajú samotné zmluvy o vykonanie dražby, nespĺňajú podmienky ustanovené v rámcovej zmluve (neobsahujú podpisy oprávnených osôb).

j) Desat'dňová lehota pre uzavretie zmluvy o opakovanej dražbe medzi veriteľom a dražobníkom nebola pri zmluve o opakovanej dražbe z 19. marca 2009 dodržaná, v dôsledku čoho druhá opakovaná dražba (3. kolo), ako aj ďalšia dražba boli podľa sťažovateľa neplatné.

k) Vyhlásenie veriteľa o pravosti, výške a splatnosti pohľadávky je neurčité, neobsahuje zákonom ustanovené náležitosti, keďže obsahuje súčasne dve pohľadávky, ktoré spolu nesúvisia, s rôznym dátumom splatnosti, pričom pri pohľadávke č. 2 nastal dátum splatnosti až 3 dni po podaní vyhlásenia. Navyše, táto pohľadávka je vo vyhlásení veriteľa uvedená v úplne inej (vyššej) sume ako vo vyhlásení o mimoriadnej splatnosti, ktorá nastala o tri dni neskôr.

l) Dražba bola uskutočnená pre viacero záložných práv súčasne, hoci Občiansky zákonník presne ustanovuje postup vykonávania záložného práva v prípade zálohu s viacerými záložnými právami.

m) Zmluva o vykonaní dražby neobsahuje zákonom požadovanú prílohu, teda vyhlásenie veriteľa o pravosti, výške a splatnosti pohľadávky, a je preto aj z tohto dôvodu neplatná. Príloha zmluvy nemôže tvoriť samotnú zmluvu. Sťažovateľ nenamietal rámcovú zmluvu vo všeobecnosti, ale formu jednotlivých čiastkových zmlúv.

n) Zmluva o vykonaní dražby je absolútne neplatná aj pre neuvedenie dôvodu konania dražby, hoci to § 16 ods. 3 zákona č. 527/2002 Z. z. o dobrovoľných dražbách a o doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 323/1992 Zb. o notároch a notárskej činnosti (Notársky poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o dobrovoľných dražbách“) vyžaduje.

9. Sťažovateľ v podaní doručenom okresnému súdu 22. októbra 2014 už načrtnutým spôsobom sumarizoval ním tvrdené dôvody neplatnosti dražby, pričom v bodoch 1, 2, 5 a 7 rozšíril námietky pôvodne uplatnené v žalobe a v bodoch 3, 4, 6, 8, 9, 10, 11, 12, 13 a 14 uviedol ďalšie dôvody neplatnosti dražby, o ktorých sa dozvedel až potom, ako nahliadol do dokumentácie predloženej okresnému súdu veriteľom a dražobníkom, ktorú mu okresný súd sám nesprístupnil.

10. Okresný súd v poradí druhým rozsudkom č. k. 45 C 158/2009-796 zo 7. januára 2015 žalobu sťažovateľa opätovne zamietol. Proti označenému rozsudku súdu prvého stupňa sťažovateľ podal odvolanie, v ktorom zotrval na všetkých 14 (ním uvedených) dôvodoch neplatnosti dražby a argumentoval, že okresný súd sa nevysporiadal so všetkými ním namietanými dôvodmi neplatnosti dražby, konkrétne tými, ktoré sú už uvedené v bodoch 1, 2, 4, 6, 8, 10, 11, 12 a 14.

11. Krajský súd napadnutým rozsudkom č. k. 9 Co 184/2015-889 zo 14. januára 2016 rozsudok okresného súdu č. k. 45 C 158/2009-796 zo 7. januára 2015 potvrdil, pričom odvolací súd sa nad rámec odôvodnenia odvolaním napadnutého rozsudku okresného súdu vyjadril aj k dvom ďalším dôvodom neplatnosti už uvedeným v bodoch 10 a 12.

12. Proti napadnutému rozsudku krajského súdu sťažovateľ podal dovolanie, ktoré najvyšší súd napadnutým uznesením sp. zn. 6 Cdo 88/2017 z 28. marca 2018 odmietol. Sťažovateľ poukazuje na to, že najvyšší súd sa v napadnutom uznesení nevysporiadal s ním uplatnenými dôvodmi neplatnosti dražby už uvedenými v bodoch 1, 2, 4, 6, 8, 10, 11, 12 a 14, a poukazuje na skutočnosť, že o týchto dôvodoch nebolo rozhodnuté ani okresným súdom a krajským súdom, čo najvyšší súd nepovažoval za inú vadu konania.

Uznesenie najvyššieho súdu sťažovateľ prevzal 10. mája 2018 a tohto dňa sa stalo aj právoplatným.

13. Pre upresnenie a prehľadnosť sťažovateľ uvádza, že jeho námietky v bodoch 1, 2, 4, 6, 8, 11 a 14 neboli skúmané a posudzované ani okresným súdom, ale ani krajským súdom, ktoré preto nerozhodli, či tieto neskúmané dôvody majú za následok neplatnosť dražby. Ďalej sťažovateľ uvádza, že okresný súd neskúmal namietané dôvody neplatnosti dražby v bodoch 10 a 12, avšak v prípade týchto námietok krajský súd k nim zaujal stanovisko.

14. V ďalšej časti sťažnosti sťažovateľ právne hodnotí popísaný skutkový stav v jeho veci a poukazuje na podstatné právne relevantné skutočnosti, ktoré by mali podľa jeho názoru zakladať dôvody na vyslovenie porušenia ním označených základných práv garantovaných ústavou a práv garantovaných dohovorom a dodatkovým protokolom.

1. Nerozhodnutie konajúcich súdov o celej žalobe a o celom odvolaní

15. K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 1 a 3 a čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru došlo podľa sťažovateľa predovšetkým tým, že všeobecné súdy všetkých troch stupňov nerozhodli napadnutými rozhodnutiami o celej žalobe a o celom odvolaní bez toho, aby vykonali primerané opatrenia. Zároveň krajský súd a najvyšší súd porušili princíp dvojinstančnosti konania.

16. V žalobe a v jej doplnení bolo uvedených 14 dôvodov, z ktorých každý jeden samostatne podľa sťažovateľa spôsobuje neplatnosť dražby. Sťažovateľ pritom navrhol, aby sa v jeho veci konajúce súdy vysporiadali s každým jedným dôvodom neplatnosti dražby tak, ako to ustanovuje zákon, ale aj rozhodovacia prax najvyššieho súdu, a to najmä z dôvodu, že v konaní o neplatnosť dražby plynie trojmesačná prekluzívna lehota na podanie žaloby; teda už nie je prípustné podávať novú žalobu s návrhom, aby súd posúdil tie dôvody neplatnosti, o ktorých všeobecné súdy nerozhodli.

17. Sťažovateľ zároveň vo svojich podaniach adresovaných okresnému súdu upozornil na to, že mu neboli sprístupnené príslušné dražobné spisy (teda dôkazový materiál o zákonnosti či nezákonnosti dražby) a dražba sa konala bez jeho vedomia. Očakával, že tak urobí okresný súd, ktorý mal tieto listinné dôkazy predložené veriteľom a dražobníkom k dispozícii. Týmto postupom okresného súdu došlo podľa jeho názoru k porušeniu zásady rovnosti účastníkov konania. Krajský súd v súvislosti s touto námietkou argumentuje poukazom na zápisnicu z 20. januára 2014, ktorá však podľa sťažovateľa nijako nesúvisí s tým, že mu neboli doručené podania veriteľa a dražobníka.

18. Okresný súd vo svojom v poradí druhom rozsudku rozhodol podľa sťažovateľa len o 6 dôvodoch neplatnosti dražby a uviedol, že sťažovateľom popisované konanie veriteľa a dražobníka nespôsobuje neplatnosť dražby. S ďalšími 8 dôvodmi neplatnosti dražby (uvedenými v bodoch 1, 2, 4, 6, 8, 10, 11, 12 a 14) sa okresný súd nijako nevysporiadal, a teda podľa názoru sťažovateľa o nich nekonal (v rozpore s týmto tvrdením je označených nie 8, ale 9 bodov, pozn.). Okresný súd k tomu uviedol, že *„nové skutočnosti, tvrdené navrhovateľom... nedosahovali takú intenzitu, aby zasiahli do subjektívnych práv navrhovateľa... inak by ich navrhovateľ uviedol už v návrhu na začatie konania alebo aspoň v odvolacom konaní“*. Okresný súd pritom nezohľadnil, že sťažovateľ už v žalobe žiadal sprístupniť dražobnú dokumentáciu, čo sa však nestalo. Záver okresného súdu, ktorým dáva do vzájomnej súvislosti časový okamih namietnutia dôvodu neplatnosti dražby s jeho právnymi účinkami, nemá podľa sťažovateľa oporu v platnom práve a dokonca je s ním v rozpore.

19. Sťažovateľ ďalej uvádza, že krajský súd sa nad rámec odôvodnenia rozsudku okresného súdu okrajovo vysporiadal len s dvoma ďalšími namietanými dôvodmi neplatnosti (uvedenými pod bodmi 10 a 12), t. j. s argumentáciou okresného súdu sa v ním posudzovanom rozsahu zrejme nestotožnil. Týmto postupom krajského súdu však došlo k porušeniu princípu dvojinštančnosti, keďže k záverom krajského súdu sa sťažovateľ už nemohol vyjadriť a nemohol poukázať na ich nesprávnosť. Zároveň ostalo 6 sťažovateľom namietaných dôvodov neplatnosti dražby, ku ktorým doteraz nezaujal

stanovisko žiaden zo všeobecných súdov z hľadiska toho, či sú spôsobilé vyvolať neplatnosť dražby.

20. Sťažovateľ uvádza, že po vydaní napadnutého rozsudku krajského súdu vznikli ohľadom ním namietaných dôvodov neplatnosti dražby tri rôzne právne situácie, konkrétne právna situácia, keď sa

a) okresný súd k namietanému dôvodu neplatnosti dražby vyjadril a krajský súd jeho názor potvrdil,

b) okresný súd k namietanému dôvodu neplatnosti dražby nevyjadril, avšak krajský súd tak urobil, a napokon

c) okresný súd a ani krajský súd k namietanému dôvodu neplatnosti dražby nevyjadrili.

21. Takýto postup, t. j. nerozhodnutie o všetkých uplatnených dôvodoch neplatnosti dražby, a tým aj nerozhodnutie o celom predmete konania, by bol podľa názoru sťažovateľa akceptovateľný iba v prípade, ak by bol jeden z namietaných dôvodov neplatnosti dražby uznaný za preukázaný. V takomto prípade by sa ďalšie dôvody neplatnosti dražby (v súlade so zásadou hospodárnosti konania) už skúmať nemuseli. Okresný súd a krajský súd nesprávne vyhodnotili podľa sťažovateľa podstatu konania, keďže sa nevysporiadali so všetkými uplatnenými dôvodmi neplatnosti dražby a všetkými aspektmi posudzovanej veci. Tým, že okresný súd a krajský súd nevyhlásili všetky namietané dôvody neplatnosti dražby, nerozhodli o celej žalobe a ani o celom odvolaní sťažovateľa, a to za situácie, keď zákon neumožňuje podať v tejto veci novú žalobu.

22. V predmetnej veci išlo podľa sťažovateľa o konkrétne dôvody neplatnosti dražby, pričom každý z týchto dôvodov bol podrobne časovo aj vecne popísaný, pomenovaný, podložený príslušnými listinnými dôkazmi a podopretý zákonnými ustanoveniami. V takomto prípade si každý z uplatnených dôvodov vyžaduje podľa sťažovateľa jednoznačné stanovisko súdu k tomu, či ten-ktorý uplatnený dôvod neplatnosti dražby spôsobuje, resp. nespôsobuje neplatnosť dražby.

23. Sťažovateľ vo svojom dovolaní namietal, že popísaným postupom okresného súdu a krajského súdu mu bola odňatá možnosť konať pred súdom, a to nielen v rovine nedostatočného odôvodnenia, ale najmä neúplného preskúmania predmetu konania. V tejto súvislosti sťažovateľ argumentuje aj tým, že v prípade, ak by na podanie žaloby o neplatnosť dražby nebola zákonom ustanovená prekluzívna lehota 3 mesiacov, bolo by teoreticky možné žalobu o neplatnosť dražby podať opätovne (s uvedením len tých dôvodov, o ktorých súdy nerozhodli), keďže by nevznikla prekážka (*res iudicata*) už rozsúdeného sporu. Vzhľadom na uvedené je sťažovateľ presvedčený, že okresný súd a krajský súd mu odňali právo konať pred súdom, a to jednak neúplným posúdením predmetu sporu, ale tiež nedostatočným odôvodnením a aj pomalým rozhodovaním. Na túto argumentáciu však neprihliadol ani najvyšší súd, hoci v skutkovo a právne obdobnej veci konšatoval pochybenie nižších súdov, keď nerozhodli o doplneniach návrhu na začatie konania (sp. zn. 1 M Cdo 10/2010).

24. Pre upresnenie a z dôvodu prehľadnosti sťažovateľ zdôrazňuje tie dôvody neplatnosti dražby, s ktorými sa okresný súd a ani krajský súd nevysporiadali. Ide o tieto dôvody:

- nemožnosť uplatniť fikciu doručenia v dôsledku absencie poučenia (bod 2);
- nesplnenie zákonných podmienok na vyhotovenie znaleckého posudku bez obhliadky nehnuteľnosti (bod 4);
- nevysporiadanie sa s prechodným pobytom sťažovateľa (bod 1);
- faktická „neexistencia“ znaleckého posudku (bod 6);
- neplatnosť zmluvy o vykonaní dražby (body 11 a 14);
- určenie najnižšieho podania v dražbe (bod 8).

25. Najvyšší súd dovolanie odmietol s odôvodnením, že uvedený postup nemožno považovať za inú vadu konania a rozsudok krajského súdu je odôvodnený. Opísal, na základe čoho okresný súd a krajský súd vo vzťahu k jednotlivým dôvodom neplatnosti väzby (spolu 8 zo 14) dospeli k záveru, že nespôsobujú neplatnosť dražby, avšak k namietanému nerozhodnutiu o celom predmete konania (teda o všetkých uplatnených

dôvodoch nezákonnosti dražby), ako ani k namietanému porušeniu zásady dvojinštančnosti sa nevyjadril.

26. Sťažovateľ je presvedčený, že každý jednotlivý dôvod neplatnosti dražby v predmetnom súdnom konaní nemožno považovať za argument na podporu tvrdenia (ako to posúdil najvyšší súd), ale tvorí samotnú podstatu žaloby. Zároveň zastáva názor, že postupom krajského súdu a najvyššieho súdu došlo k porušeniu zásady rovnosti strán sporu, pričom veriteľ a dražobník boli voči nemu zvýhodnení. Nedoručením podaní veriteľa a dražobníka nebolo sťažovateľovi umožnené zákonným spôsobom a postupom sa vyjadriť ku všetkým dôkazom.

2. Porušenie princípu dvojinštančnosti

27. Sťažovateľ v súvislosti s namietaným porušením princípu dvojinštančnosti poukazuje na skutočnosť, že krajský súd sa v odôvodnení napadnutého rozsudku vyjadril k niektorým dôvodom neplatnosti dražby, ku ktorým sa okresný súd nevyjadril (body 10 a 12). Vo vzťahu k týmto namietaným dôvodom neplatnosti dražby sa teda podľa sťažovateľa de facto uskutočnilo iba jednoinštančné konanie. Konštatuje, že porušením princípu dvojinštančnosti mu krajský súd odňal možnosť konať pred súdom, pretože nekonal ako odvolací súd, ale ako prvostupňový súd, hoci proti jeho rozsudku už nebolo prípustné odvolanie.

28. Podľa sťažovateľa v jeho veci nemožno uplatniť tézu, že „*pokiaľ sa odvolací súd v odôvodnení svojho potvrdzujúceho rozsudku v plnom rozsahu stotožnil s dôvodmi prvostupňového rozhodnutia a nad ich rámec uviedol ešte aj ďalšie, z pohľadu prvostupňového konania nové dôvody, jeho rozhodnutie nie je rozhodnutím prekvapivým (5 Cdo 165/2010)*“, pretože v tomto prípade až dôsledné vylúčenie všetkých namietaných dôvodov neplatnosti dražby by malo mať za následok zamietnutie žaloby o neplatnosť dražby.

29. Princíp dvojinštančnosti konania má podľa argumentácie sťažovateľa základ v tom, že každá skutková a právna otázka, ktorá je v prejednávanej veci rozhodujúca, musí byť predmetom posúdenia nielen prvostupňového, ale aj odvolacieho súdu. Z hľadiska právneho posúdenia veci je tento princíp premietnutý do (v relevantnom čase platného a účinného) § 213 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku, ktorého podstatou je zamedzenie vydávania prekvapivých rozhodnutí odvolacími súdmi, t. j. rozhodnutí vydávaných na základe takých ustanovení, ktorými sa prvostupňový súd nezaoberal a ku ktorým sa účastníci konania nemali možnosť vyjadriť. Princíp dvojinštančnosti je v otázke zisťovania skutkového stavu vyjadrený v ustanoveniach § 213 ods. 3 až 7, ako aj v § 214 Občianskeho súdneho poriadku. Sťažovateľ poukazuje na tú časť odôvodnenia napadnutého rozsudku krajského súdu, v ktorej boli riešené tie dôvody neplatnosti dražby, ktorými sa okresný súd nezaoberal. Išlo o námietku nedodržania lehoty na uzavretie zmluvy o opakovanej dražbe medzi veriteľom a dražobníkom (19. marca 2009), v dôsledku čoho bolo nemožné uzavrieť zmluvu o opakovanej dražbe, a preto neboli splnené ani ďalšie zákonné podmienky na vykonanie tejto dražby a následne ani ďalších opakovaných dražieb (námietka uvedená v bode 10). To isté platí o námietke vykonania dražby pre viac záložných práv naraz (námietka uvedená v bode 12).

30. Sťažovateľ konštatuje, že porušením princípu dvojinštančnosti konania mu bola postupom krajského súdu odňatá možnosť konať pred súdom, pričom najvyšší súd ako dovolací súd sa k námietke porušenia princípu dvojinštančnosti konania v napadnutom uznesení vôbec nevyjadril.

3. Výkon dražby pre viacero záložných práv súčasne

31. Namietané porušenie čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu podľa sťažovateľa spočíva aj v tom, že k námietke neprípustnosti výkonu dražby pre viacero záložných práv na tej istej veci sa okresný súd nevyjadril. Krajský súd sa k tejto námietke vyjadril tak, že porušenie zákona nezistil a poukázal na ustanovenie § 151 ma) Občianskeho zákonníka, hoci podľa názoru sťažovateľa toto ustanovenie neobsahuje

možnosť vykonávať dve záložné práva súčasne, pričom najvyšší súd sa k tejto námietke nevyjadril.

32. Sťažovateľ poukazuje tiež na to, že v spise okresného súdu sp. zn. 45 C 158/2009 sú v súvislosti s vyhlásením o spôsobilosti predmetu dražby a pravosti, sume a splatnosti pohľadávky, a teda aj v zmluve o vykonaní dražby uvedené súčasne dve pohľadávky označené ako pohľadávka č. 1 a pohľadávka č. 2. Ide o dva oddelené nároky, ktoré (hoci sa týkajú tých istých subjektov) nemajú podľa sťažovateľa medzi sebou žiadnu vnútornú súvislosť, pričom aj výška pohľadávky je vyčíslená k rôznym dňom, avšak k rovnakému dňu splatnosti. Pri pohľadávke č. 2 je výška pohľadávky vyčíslená k dátumu, ktorý časovo predchádza o 3 dni vyhláseniu splatnosti. Sťažovateľ tvrdí, že zákon neumožňuje svojvoľne kumulovať pohľadávky a vykonávať záložné právo (ani formou dražby) pre viacero pohľadávok súčasne, môže sa vykonávať len jedno záložné právo a následne sa delí výťažok medzi záložných veriteľov podľa ustanovených pravidiel.

33. Veriteľ a dražobník podľa sťažovateľa svojím postupom zneprehľadnili celú situáciu, lebo nemožno identifikovať, pre ktorú pohľadávku sa záložné právo vlastne realizovalo, ale ani to, v akej výške boli jednotlivé pohľadávky, resp. či vôbec existovala pohľadávka, pre ktorú sa dražba konala. Vyhlásenie veriteľa o pravosti, výške a splatnosti pohľadávky je teda neurčité, neobsahuje zákonom ustanovené náležitosti. Zmluva o vykonaní dražby nemá zákonom vyžadovanú prílohu, a teda je podľa sťažovateľa neplatná. Sťažovateľ zdôrazňuje, že ako záložca mal právo po celý čas byť informovaný o pohľadávke a jej výške, pre ktorú prebieha dražba, avšak z materiálov, ktoré dal veriteľ k dispozícii, sa táto pohľadávka, ale ani jej výška nedala určiť.

34. Okresný súd sa k tejto námietke nevyjadril. Krajský súd uviedol, že „*nezistil porušenie zákona č. 527/2002 Z. z. ani z hľadiska žalovaným namietaného výkonu dražby pre viac záložných práv, keďže zákon počíta aj s takouto situáciou (§ 151 ma) Obč. zák.) postup žalovaného 1/ a žalovaného 2/ pri výkone dražby v súdnej právnej veci bol v súlade so zákonom o dobrovoľných dražbách, naopak navrhovateľovi sa nepodarilo preukázať, že by bol postupom pri výkone dražby akokoľvek dotknutý na svojich právach*“. Toto konštatovanie krajského súdu nemá podľa sťažovateľa oporu v zákone a ani uvádzaný

§ 151 ma) Občianskeho zákonníka neobsahuje možnosť vykonávať dve záložné práva súčasne, keďže rieši len rozdelenie výťažku za situácie, keď je záloh zaťažený viacerými záložnými právami a jeden zo záložných veriteľov záložné právo vykonáva. Práve túto skutočnosť sťažovateľ namietal ako dôvod neplatnosti dražby. Krajský súd v napadnutom rozsudku okrem odkazu na ustanovenie zákona, ktoré túto problematiku nerieši, nič iné neuviedol, a preto je jeho rozsudok v tejto časti nepreskúmateľný, pričom najvyšší súd sa k tejto námietke sťažovateľa v napadnutom uznesení vôbec nevyjadril.

4. Určenie najnižšieho podania

35. Namietané porušenie čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu spočíva podľa sťažovateľa aj v tom, že ani jeden v jeho veci konajúcich všeobecných súdov sa nezaoberal námietkou, podľa ktorej k určeniu najnižšieho podania došlo jednostranne veriteľom v jeho všeobecných obchodných podmienkach a nebolo teda individuálne dojednané v záložnej zmluve. Pritom išlo o spotrebiteľskú zmluvu, a teda o neprijateľnú obchodnú podmienku, ktorá bola neplatná už len preto, že nebola dohodnutá individuálne.

36. Podľa § 16 ods. 4 zákona o dobrovoľných dražbách ak v záložnej zmluve bola dohodnutá suma ako najnižšie podanie pre prípad konania dobrovoľnej dražby, v zmluve o vykonaní dražby musí byť najnižšie podanie uvedené najmenej v tejto sume, ak tento zákon neustanovuje inak. Sťažovateľ v konaní uviedol, že pred podpisom záložnej zmluvy dal ohodnotiť predmet zálohu (byt), pričom znalec určil jeho všeobecnú hodnotu na 2 900 000 Sk (96 262,36 €). Veriteľ znalecký posudok a v ňom ustanovenú cenu akceptoval a poskytol úvery v celkovej výške 2 700 000 Sk (89 623,58 €). O doplnenie zabezpečenia veriteľ dlžníka, ale ani sťažovateľa nežiadal. Všeobecné sudy nezohľadnili, že ide o spotrebiteľskú zmluvu a najnižšie podanie veriteľ jednostranne ustanovil vo všeobecných obchodných podmienkach, pričom nešlo o podmienky individuálne dojednané. Navyše, tieto podmienky sú prísnejšie ako samotný zákon, ktorý predstavuje len ochrannú hranicu, ktorá sa nesmie prekročiť. Podľa sťažovateľa ide teda o neprijateľnú obchodnú podmienku, ktorá je neplatná nielen svojím obsahom, ale už aj z dôvodu, že nebola individuálne dojednaná.

37. Pokiaľ veriteľ mal záujem určiť najnižšie podanie v sume nižšej, než aká bola uvedená v znaleckom posudku, mal túto podmienku individuálne dojednať s tým, aby bola integrálnou a plnohodnotnou súčasťou záložnej zmluvy. Vzhľadom na jej dôležitosť a zásah do vlastníckeho práva mala byť opatrená podpisom sťažovateľa, k čomu však nedošlo. Sťažovateľ nemohol mať žiaden dôvod na to, aby súhlasil s predaním bytu výrazne pod cenu, a teda aby súhlasil s najnižším podaním v sume menšej, než bola hodnota bytu podľa znaleckého posudku. Sťažovateľ poznamenáva, že ani k tomuto dôvodu neplatnosti dražby (bod 8) sa všeobecné súdy vo svojich rozhodnutiach nevyjadřili.

5. Nesplnenie zákonných podmienok na vyhotovenie znaleckého posudku bez obhliadky nehnuteľnosti

38. Namietané porušenie čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu podľa sťažovateľa ďalej spočíva aj v tom, že výkon dražby sa uskutočnil bez znaleckého posudku, hoci pre takýto postup neboli splnené podmienky. Sťažovateľ v tejto súvislosti poukazuje na § 47 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku, ktorý upravuje fikciu doručenia – podľa tohto ustanovenia, ak si adresát zásielku počas jej uloženia nevyzdvihne, považuje sa deň, keď bola zásielka vrátená súdu, za deň doručenia, i keď sa adresát o tom nedozvedel. Sťažovateľ argumentuje, že ak by aj bolo možné aplikovať v prípade doručovania výzvy na sprístupnenie bytu fikciu doručenia, tak by sa za deň doručenia považoval deň, keď sa zásielka vrátila dražobníkovi.

39. Sťažovateľ poukazuje aj na § 12 ods. 3 zákona o dobrovoľných dražbách, podľa ktorého ak osoba, ktorá má predmet dražby v držbe, neumožní vykonanie ohodnotenia predmetu dražby, ohodnotenie možno vykonať z dostupných údajov, ktoré má dražobník k dispozícii. Pre vykonanie ohodnotenia predmetu dražby bez obhliadky teda musí dražobník preukázať, že znalcovi nebolo umožnené vykonať obhliadku.

40. Dražobník nepreukázal, že by sťažovateľ vykonanie obhliadky neumožnil. Zásielka bola na adresu [REDAKOVANÉ] doručovaná 27. a 28. októbra 2008. Ak by súd fikciu doručenia akceptoval (aj keď v skutočnosti na to neboli splnené zákonné podmienky), bola by výzva na umožnenie obhliadky považovaná za doručení sťažovateľovi až 20. novembra 2008. Znalecký posudok bol ale vyhotovený už 11. novembra 2008, teda 9 dní predtým, než mala byť sťažovateľovi výzva na sprístupnenie doručená. Za takýchto okolností teda nebolo možné dospieť k záveru, že by sťažovateľ predmet dražby nesprístupnil. Dražobník (alebo znalec) mal v rámci rešpektovania zákona zaslať novú výzvu s novým termínom obhliadky tak, aby ju sťažovateľ prevzal a mal primeranú lehotu od prevzatia na zariadenie záležitostí potrebných na sprístupnenie predmetu dražby. Z tohto dôvodu zákon o dobrovoľných dražbách ustanovuje lehotu spravidla 3 týždne (21 dní) po odoslaní výzvy, a ide preto o lehotu, ktorá nie je samoučelná, keďže je nastavená tak, aby zahŕňala 18-dňovú lehotu na prevzatie zásielky.

41. Sťažovateľ konštatuje, že postupom dražobníka mu bola upretá zákonná lehota na prevzatie písomností a zabezpečenie obhliadky. Dôsledky tohto nezákonného postupu sa podľa sťažovateľa prejavili v nesprávnom určení podlahovej plochy a v priloženom pláne nezodpovedajúcom skutočnosti (rozloženie jednotlivých miestností v byte v pláne je diametrálne odlišné od skutočnosti), t. j. znalecký posudok sa týka úplne iného bytu. V znaleckom posudku sú podľa sťažovateľa napríklad uvedené nesprávne údaje o osobe dlžníka a znalecký posudok navyše nespĺňal ani z formálneho hľadiska zákonné náležitosti.

42. Na základe uvedenej sťažostnej argumentácie sa sťažovateľ domáha, aby ústavný súd o jeho sťažnosti nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľa [REDAKOVANÉ]... podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, právo podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd Uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Cdo/88/2017 zo dňa 28. 03. 2018 a Rozsudkom Krajského súdu V Bratislave sp. zn. 9 Co 184/2015-889 zo dňa 14. 01. 2016 porušené bolo.

2. Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Cdo/88/2017 zo dňa 28. 03. 2018 a zrušuje Rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 9 Co 184/2015-889 zo dňa 14. 01. 2016 a vec vracia Krajskému súdu v Bratislave na ďalšie konanie.

3. Najvyšší súd SR a Krajský súd v Bratislave sú povinní spoločne a nerozdielne nahradiť sťažovateľovi [REDAKOVANÉ]... trovy konania v sume 312,34 EUR. do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu na účet právnej zástupkyne advokátky Mgr. Silvii Kaveschánovej.“

II.

Vyjadrenie odporcu, zúčastnených osôb a replika sťažovateľa

43. Uznesením č. k. IV. ÚS 536/2018-20 z 27. septembra 2018 ústavný súd v pôvodnom zložení (JUDr. Ľudmila Gajdošíková – predsedníčka senátu, JUDr. Miroslav Ďuriš sudca, JUDr. Ladislav Orosz – sudca spravodajca) prijal sťažnosť na ďalšie konanie v časti namietaného porušenia základných práv sťažovateľa podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 1 dodatkového protokolu postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Cdo 88/2017 a jeho uznesením z 28. marca 2018 a vo zvyšnej časti sťažnosť odmietol pre nedostatok svojej právomoci.

44. Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie sa po predchádzajúcej výzve k sťažnosti vyjadrila predsedníčka najvyššieho súdu v prípise č. KP 3/2018-84, Cpj 58/2018 z 26. októbra 2018, v ktorom navrhla sťažnosť „ako zjavne neopodstatnenú odmietnuť“. Podľa jej názoru sa najvyšší súd v odôvodnení svojho uznesenia sústredil na sťažovateľom uvedenú vadu zmätočnosti, pričom neprítomnosť tejto vady primerane odôvodnil. Napadnuté uznesenie najvyššieho súdu nemožno podľa predsedníčky najvyššieho súdu považovať za svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené, či za také, ktoré by popieralo zmysel práva na súdnu ochranu a na spravodlivé súdne konanie, keďže najvyšší súd sa v dovolacom konaní podľa jej tvrdenia vysporiadal s námietkami sťažovateľa a uznesenie riadne odôvodnil.

45. Ústavný súd v súlade s § 51 ods. 2 vtedy platným zákonom Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov [(dnes zodpovedá § 56 ods. 6 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)] doručil sťažnosť, uznesenie č. k. IV ÚS 536/2018-20 z 27. septembra 2018 a prípis predsedníčky najvyššieho súdu dražobníkovi, veriteľovi a vydražiteľovi na vyjadrenie ako osobám, ktoré by mohli byť rozhodnutím ústavného súdu dotknuté na svojich právach.

46. Podľa názoru dražobníka, zastúpeného advokátskou kanceláriou [REDAKOVANÉ], obsiahnutého v jeho vyjadrení z 30. novembra 2018 v posudzovanej veci dovolanie nebolo prípustné, keďže neboli splnené žiadne podmienky prípustnosti dovolania uvedené v § 419 až § 421 Civilného sporového poriadku (poukaz na tieto zákonné ustanovenia je zjavne mylný, keďže najvyšší súd posudzoval dovolanie podľa príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku, pozn.). Dražobník vo svojom vyjadrení ďalej tvrdí, že princíp dvojinštančnosti bol v posudzovanej veci dodržaný, keďže o veci bolo rozhodnuté tak na okresnom súde, ako aj na krajskom súde. K námietke, že krajský súd a okresný súd sa nevyjadrili ku všetkým sťažovateľom uvedeným dôvodom neplatnosti dražby, dražobník argumentuje relevantnou judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) a ústavného súdu, v zmysle ktorej nie je potrebné, aby sa súd vyjadril ku každému argumentu strany, ale len k rozhodujúcim argumentom. Dražobník navrhuje, aby ústavný súd sťažnosti nevyhovел.

47. Veriteľ, zastúpený Advokátskou kanceláriou [REDAKOVANÉ], vo svojom vyjadrení z 10. decembra 2018 zdôrazňuje, že argumentácia krajského súdu, podľa ktorej nové skutočnosti uvedené sťažovateľom nedosahovali takú intenzitu, aby zasiahli do jeho subjektívnych práv, je správna, lebo inak by ich sťažovateľ uviedol už v žalobe alebo aspoň v (prvom) odvolacom konaní. Navyše, podľa veriteľa ide o námietku, ktorá je vlastne vyjadrením nesúhlasu s právnym názorom krajského súdu, resp. s kvalitou odôvodnenia jeho rozhodnutia, ide teda o námietku nesprávneho právneho

posúdenia veci, resp. inej vady konania, nie však o námietku odňatia možnosti konať pred súdom (dovolací dôvod). Zároveň podľa veriteľa neobstojí tvrdenie, že sa krajský súd novými argumentmi nezaoberal, keď explicitne o nich uviedol, že nedosahujú takú intenzitu, aby zasiahli do subjektívnych práv sťažovateľa. Veriteľ nesúhlasí s tvrdením sťažovateľa, že nerozhodnutie o všetkých ním tvrdených dôvodoch neplatnosti dražby znamená, že nebolo rozhodnuté o celom predmete konania. Podľa veriteľa je predmet konania primárne vyjadrený v navrhovanom petite rozsudku, pričom sťažovateľ požadoval jeden výrok, a to určenie neplatnosti dražby (a nie 14 výrokov). Preto bolo podľa veriteľa predmetom konania len určenie neplatnosti dražby, pričom o tomto predmete konania bolo rozhodnuté v celku. Tvrdenie sťažovateľa o tom, že súdy nerozhodli o celom predmete konania, považuje veriteľ za arbitrárne, poukazujúc pritom na to, že na nápravu takejto situácie (ak by k nej teoreticky došlo) slúžia iné procesné inštitúty, napr. dopĺňací rozsudok). Vo vzťahu k námietke porušenia princípu dvojinštančnosti súdneho konania veriteľ uvádza, že nejde o ústavou zaručený princípom, resp. základné právo, pričom konanie na prvostupňovom a na odvolacom súde je potrebné (i z hľadiska odôvodnenia) vnímať a posudzovať ako celok. Podľa veriteľa nie je porušením dvojinštančnosti konania, ak odvolací súd len poukáže na odôvodnenie súdu prvého stupňa, a to ani vtedy, ak sa odvolací súd explicitne „nestotožní“ so závermi okresného súdu a tieto skutočnosti nemôžu viesť k záveru, podľa ktorého odvolací súd nerozhodol o celom obsahu odvolania. Veriteľ nesúhlasí ani s námietkou sťažovateľa o porušení princípu dvojinštančnosti konania z dôvodu, že rozsudok krajského súdu je v okolnostiach posudzovanej veci „prekvapivým“ rozsudkom.

48. Vydražiteľ ústavným súdom ponúknutú možnosť vyjadriť sa vo veci samej nevyužil.

49. Z repliky právnej zástupkyne sťažovateľa z 2. januára 2019 doručenej ústavnému súdu 7. januára 2019, ktorou reaguje na vyjadrenia predsedníčky najvyššieho súdu, dražobníka a veriteľa, vyplýva, že sa s týmito vyjadreniami nestotožňuje, trvá na argumentácii uvedenej v sťažnosti a trvá tiež na navrhovanom petite. Vo vzťahu k vyjadreniu predsedníčky najvyššieho súdu sťažovateľ zdôrazňuje, že najvyšší súd

sa nezaoberal všetkými dôvodmi neplatnosti dražby a nerozhodol o všetkých dôvodoch neplatnosti dražby. Sťažovateľ poznamenáva, že najvyšší súd sa zaoberal len tými dôvodmi neplatnosti dražby, ktoré boli okresným súdom a krajským súdom odmietnuté, a preto platí, že najvyšší súd sa nevysporiadal s celým obsahom jeho dovolania. K vyjadreniu dražobníka sťažovateľ uvádza, že jeho obsah je len prepisom predchádzajúcich vyjadrení v konaní a svojím obsahom popiera práva sťažovateľa, ktorých vyslovenia porušenia sa sťažnosťou domáha. Vyjadrenie veriteľa sťažovateľ vo svojej replike hodnotí ako polemické, argumentačne založené na stotožnení sa s časťami výrokov obsiahnutých v napadnutom rozsudku okresného súdu, avšak bez vyhodnotenia ich celkového kontextu, z ktorého by malo vyplývať porušenie v sťažnosti označených práv sťažovateľa, ktorých vylovenia porušenia sa touto sťažnosťou domáha.

50. Podľa § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde prerokoval ústavný súd túto vec na neverejnom zasadnutí, keďže sťažovateľ v podaní z 2. januára 2019 a najvyšší súd vo vyjadrení z 26. októbra 2018 vyslovili súhlas, aby sa upustilo od ústneho pojednávania. Ústavný súd vychádzal pritom z listinných dôkazov a vyjadrení nachádzajúcich sa v jeho spise.

III.

Relevantná právna úprava

51. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

52. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

53. Podľa čl. 127 ods. 2 prvej vety ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

54. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Do 28. februára 2019 upravoval konanie pred ústavným súdom zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov. Dňa 1. marca 2019 nadobudol účinnosť zákon o ústavnom súde v čl. I § 1 až § 13, § 16 až § 28, § 32 až § 248, § 250 a § 251.

55. Podľa § 246 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak nie je ďalej ustanovené inak, použije sa tento zákon aj na konania začaté do 28. februára 2019.

56. Podľa § 246 ods. 2 zákona o ústavnom súde právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali do 28. februára 2019, zostávajú zachované.

Sťažovateľom označené referenčné právne normy

57. Zo sťažostnej argumentácie popísanej v časti I tohto nálezu vyplýva, že sťažovateľ primárne namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 1 dodatkového protokolu napadnutým uznesením najvyššieho súdu, ako aj postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu. Zo sťažostnej argumentácie popísanej v časti I tohto nálezu vyplýva, že sťažovateľ primárne namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

58. Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastniť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva. Dedenie sa zaručuje.

59. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

60. Podľa čl. 47 ods. 3 ústavy všetci účastníci sú si v konaní podľa odseku 2 rovní.

61. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

62. Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený.

63. Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva.

64. Ústavný súd v súlade so svojou ustálenou judikatúrou konštatuje, že obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sú obdobné záruky, že vec bude spravodlivo prerokovaná nezávislým a nestranným súdom postupom ustanoveným zákonom. Z uvedeného dôvodu v týchto právach nemožno vidieť podstatnú odlišnosť (II. ÚS 27/07).

IV.

Posúdenie vecí ústavným súdom

65. Z uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 6 Cdo 88/2017 z 28. marca 2018 vyplýva, že ním bolo odmietnuté dovolanie sťažovateľa proti rozsudku krajského súdu sp. zn. 9 Co 184/2015 zo 14. januára 2016.

66. Podľa konštatovania najvyššieho súdu sťažovateľ založil prípustnosť dovolania na ustanovení § 237 ods. 1 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku (účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom). Konkrétne uviedol, že rozsudok krajského súdu je nepreskúmateľný, lebo sa nezaoberal všetkými uplatnenými dôvodmi neplatnosti dražby, a teda nerozhodol o celej žalobe, čím mu odňal možnosť konať pred súdom. Namietal, že krajský súd (ale ani okresný súd) sa v dôvodoch rozsudku nezaoberal vecou z hľadiska nemožnosti uplatniť fikciu doručenia v dôsledku absencie poučenia v zmysle § 47 ods. 5 Občianskeho súdneho poriadku, ďalej z hľadiska nesplnenia zákonných podmienok na vyhotovenie znaleckého posudku bez obhliadky nehnuteľnosti, nevysporiadal sa s otázkou jeho prechodného pobytu, otázkou faktickej neexistencie znaleckého posudku, neskúmal neplatnosť zmluvy o vykonaní dražby, nevyjadril sa k tomu, že cena, za ktorú vydražiteľ nehnuteľnosť vydražil, je nižšia ako dohodnuté najnižšie podanie (za dohodnutú sumu ako najnižšie podanie považoval hodnotu nehnuteľnosti stanovenú znaleckým posudkom vypracovaným pre veriteľa na účely zriadenia záložného práva, t. j. 2 900 000 Sk), nevyjadril sa k nedodržaniu lehoty pre uzavretie zmluvy o opakovanej dražbe 19. marca 2009 (čo malo za následok nesplnenie ďalších zákonných podmienok pre vykonanie tejto dražby), nevysporiadal sa s námietkou výkonu dražby pre viac záložných práv naraz a s námietkou nesprávnosti zápisnice a neposudzoval otázku, či postupom dražobníka v rozpore so zákonom boli dotknuté jeho práva. Okrem toho považoval rozsudok krajského súdu za prekvapivý, keďže tento sa vyjadril len k niektorým dôvodom neplatnosti dražby, ku ktorým okresný súd nezaujal stanovisko. Napokon dovolanie odôvodnil aj tým, že rozsudok krajského súdu je založený na nesprávnom právnom posúdení vecí.

67. Podľa názoru najvyššieho súdu vady konania podľa § 237 ods. 1 písm. a) až e) a g) Občianskeho súdneho poriadku sťažovateľ nenamietal a ich existenciu nezistil ani najvyšší súd. Podľa sťažovateľa k odňatiu možnosti konať pred súdom malo dôjsť v dôsledku toho, že rozsudok krajského súdu je nedostatočne odôvodnený a nepresvedčivý, lebo nedáva odpoveď na argumentáciu uvedenú v jeho odvolaní. Najvyšší súd sa preto zaoberal opodstatnenosťou tejto námietky sťažovateľa.

68. Najvyšší súd po preskúmaní veci nezistil, že by v danom prípade išlo o taký extrémny prípad vybočenia z medzí ustanovenia § 157 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku, ktorý by výnimočne zakladal prípustnosť dovolania podľa ustanovenia § 237 ods. 1 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku, a to v zmysle stanoviska občiansko-právneho kolégia najvyššieho súdu z 3. decembra 2015 uverejneného v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016.

69. Krajský súd v dôvodoch rozsudku uviedol, že považuje rozsudok okresného súdu za vecne správny, pričom sa stotožnil s jeho odôvodnením. Osobitne sa zaoberal námietkou sťažovateľa týkajúcou sa doručovania výzvy na sprístupnenie bytu pre účely vykonania ohodnotenia predmetu dražby znalcom (sťažovateľ od začiatku nedoručenie výzvy na adresu, kde sa zdržiaval, a s tým spojené porušenie ustanovenia § 12 zákona o dobrovoľných dražbách považoval za dôvod neplatnosti dražby). Podrobne vysvetlil, prečo považoval za správny záver okresného súdu, podľa ktorého k uplatneniu fikcie o náhradnom doručení výzvy došlo v súlade s ustanovením § 10 ods. 1 zákona o dobrovoľných dražbách v spojení s ustanovením § 47 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku. Tým dal zároveň aj odpoveď, že zo strany dražobníka a znalca pri výkone ohodnotenia predmetu dražby nedošlo k porušeniu ustanovenia § 12 ods. 2, resp. ods. 3 zákona o dobrovoľných dražbách. Zároveň zaujal stanovisko aj k argumentácii sťažovateľa, podľa ktorej mu boli všetky písomnosti (nielen uvedená výzva) týkajúce sa dražby doručované v rozpore so zákonom, ako aj k námietke sťažovateľa o nedodržaní 3-týždňovej lehoty medzi odoslaním výzvy a dobou obhliadky. Osobitne sa v dôvodoch rozsudku vyjadril k právnomu názoru okresného súdu prijatému v súvislosti s otázkou existencie, resp. platnosti zmluvy o vykonaní dražby (sťažovateľ od začiatku

konania tvrdil ako dôvod neplatnosti dražby neuzavretie zmluvy o vykonaní dražby medzi veriteľom a dražobníkom v súlade s ustanovením § 16 zákona o dobrovoľných dražbách), ako aj k námietke, že písomnosti týkajúce sa dražby neboli podpísané oprávnenými osobami. Podrobne vysvetlil, z akých dôvodov nepovažoval za opodstatnenú námietku sťažovateľa týkajúcu sa nedodržania 10-dňovej lehoty v prípade zmlúv o vykonaní opakovanej dražby po doručení zápisnice o vykonaní dražby alebo vyrozumení o zmarení dražby (§ 22 ods. 1 zákona o dobrovoľných dražbách). V dôvodoch rozsudku krajského súdu sa nachádza aj stanovisko k záverom okresného súdu v súvislosti s postupom veriteľa pri zisťovaní hodnoty bytu, ako aj výslednej ceny bytu dosiahnutej v opakovanej dražbe. V tejto časti odkázal aj na odôvodnenie rozsudku okresného súdu, s ktorým sa stotožnil. Stručne reagoval aj na námietky sťažovateľa týkajúce sa nesprávneho znaleckého posudku a výkonu dražby pre viac záložných práv. Napokon uviedol, prečo nepovažoval žalobcom tvrdené nevykonanie dôkazov, resp. nemožnosť oboznámiť sa s nimi a reagovať na ne za vadu zmätočnosti v zmysle ustanovenia § 221 ods. 1 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku. Z uvedeného je zrejmé, že krajský súd dal v dôvodoch rozsudku odpovede na všetky podstatné argumenty sťažovateľa, z ktorých vyvodzoval neplatnosť dražby. Sťažovateľ preto nedôvodne namietal nepreskúmateľnosť rozsudku krajského súdu pre nedostatok dôvodov, resp. to, že ide o rozsudok, ktorým nebolo rozhodnuté o celom predmete žaloby. Skutočnosť, že sťažovateľ sa nestotožňuje s právnymi závermi, ku ktorým dospeli nižšie súdy, ešte neznamená, že odôvodnenie ich rozsudkov nespĺňa zákonné požiadavky. Treba zdôrazniť, že za vadu konania v zmysle ustanovenia § 237 ods. 1 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku v žiadnom prípade nemožno považovať to, že krajský súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv sťažovateľa.

70. Pokiaľ sťažovateľ vyslovil nesúhlas s právnymi závermi krajského súdu treba uviesť, že námietka nesprávneho právneho posúdenia veci nespôsobovala existenciu vady v zmysle ustanovenia § 237 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku. Námietka strany, ktorou vytyka existenciu omylu pri aplikácii práva, bola považovaná za dovolací dôvod podľa § 241 ods. 2 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku, ktorý však sám osebe prípustnosť dovolania nezakladal.

71. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu tento nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natolko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

K námietke sťažovateľa o nerozhodnutí konajúcich súdov o celom predmete konania

72. Ťažiskovou námietkou sťažovateľa je, že všeobecné súdy nerozhodli o celom predmete konania. Sťažovateľ po doplnení pôvodnej žaloby sa domáhal vyslovenia neplatnosti dražby celkom zo 14 samostatných dôvodov, z ktorých (podľa neho) každý sám osebe bol dostačujúci na to, aby bolo jeho žalobe o neplatnosť dražby vyhovené. Inými slovami, jeho žalobu by bolo možné zamietnuť iba v prípade, ak by ani jeden z uplatnených dôvodov neplatnosti dražby nebol uznaný za opodstatnený. Naopak, ak by sa dospelo k záveru o opodstatnenosti niektorého z dôvodov neplatnosti dražby, už by nebolo potrebné zaoberať sa ďalšími dôvodmi neplatnosti dražby (a to vzhľadom na princíp hospodárnosti konania). Okresný súd sa však napriek tomu zaoberal iba 6 dôvodmi neplatnosti dražby a s ďalšími 8 dôvodmi sa nijako nevysporiadal (sťažovateľ dôvody pod bodmi 11 a 14 považuje za jeden dôvod označený ako neplatnosť zmluvy o vykonaní dražby). Podľa presvedčenia sťažovateľa to znamená, že nebolo rozhodnuté o celom predmete konania, čo treba považovať za taký postup súdu, ktorým sa účastníkovi konania odňala

možnosť konať pred súdom, pričom tým zároveň došlo aj k porušeniu čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

73. Najvyšší súd je toho názoru, že v danom prípade nešlo o taký extrémny prípad vybočenia z medzí ustanovenia § 157 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku, ktorý by pre nedostatky odôvodnenia rozhodnutia výnimočne zakladal prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku v zmysle stanoviska občiansko-právneho kolégia najvyššieho súdu z 3. decembra 2015. Sťažovateľ teda neopodstatnene namietal nepreskúmateľnosť rozsudku krajského súdu pre nedostatok dôvodov, resp. preto, že ide o rozsudok, ktorým nebolo rozhodnuté o celom predmete žaloby.

74. Dražobník a veriteľ zaujali v podstate totožné stanovisko ako najvyšší súd. Veriteľ pritom zdôrazňuje, že krajský súd sa v skutočnosti so všetkými námietkami vysporiadal, keď uviedol, že ďalšie námietky nedosahovali potrebnú intenzitu. Navyše, je toho názoru, že zo strany sťažovateľa ide vlastne o vyjadrenie nesúhlasu s právnym názorom krajského súdu, resp. s kvalitou odôvodnenia jeho rozsudku. Podstatné je podľa veriteľa aj to, že sťažovateľ sa domáhal len jedného výroku (určenia neplatnosti dražby), nie teda 14 výrokov, i keď tento žalobný petit vyvodzoval zo 14 samostatných dôvodov.

75. Podľa § 95 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku navrhovateľ môže za konania so súhlasom súdu meniť návrh na začatie konania. Zmenený návrh treba ostatným účastníkom doručiť do vlastných rúk, pokiaľ neboli prítomní na pojednávaní, na ktorom došlo k zmene.

76. Podľa § 95 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku súd nepripustí zmenu návrhu, ak by výsledky doterajšieho konania nemohli byť podkladom pre konanie o zmenenom návrhu. Súd nepripustí zmenu návrhu ani v prípade, ak by na konanie o zmenenom návrhu bol vecne príslušný iný súd. V takom prípade pokračuje súd v konaní o pôvodnom návrhu po právoplatnosti uznesenia.

77. Podľa § 140 ods. 1 Civilného sporového poriadku zmena žaloby je návrh, ktorým sa rozširuje uplatnené právo alebo sa uplatňuje iné právo.

78. Podľa § 140 ods. 2 Civilného sporového poriadku zmenou žaloby je i podstatná zmena alebo doplnenie rozhodujúcich skutočností tvrdených v žalobe.

79. Podľa § 143 ods. 1 Civilného sporového poriadku súd nepripustí zmenu žaloby, ak by výsledky doterajšieho konania nemohli byť podkladom na konanie o zmenenej žalobe.

80. Podľa § 143 ods. 2 Civilného sporového poriadku súd nepripustí zmenu žaloby ani vtedy, ak by na konanie o zmenenej žalobe bol vecne alebo kauzálne príslušný iný súd.

81. Za zmenu žaloby treba považovať aj procesný úkon, ktorým žalobca, hoci požaduje rovnaké plnenie, robí tak následne na základe iných skutkových okolností než tých, ktoré uviedol v žalobe (1 M ObdoV 19/2007).

82. Ak žalobca v priebehu konania vo svojom doplňujúcom podaní uvedie úplne iné skutkové okolnosti, z ktorých odvodzuje žalobou uplatnený nárok, hoci ide o rovnaké plnenie vyplývajúce z jednej zmluvy, nemožno takéto podanie považovať za doplnenie v žalobe uvedených rozhodujúcich skutočností. Takýto procesný úkon treba považovať za zmenu žaloby, o ktorej musí súd rozhodnúť v zmysle § 95 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (Zo súdnej praxe č. 30/2009).

83. Za zmenu žaloby treba považovať aj procesný úkon, ktorým žalobca, hoci požaduje rovnaké plnenie, robí tak následne na základe iných skutkových okolností než tých, ktoré uviedol v žalobe (1 M ObdoV 21/2013).

84. Civilný sporový poriadok v ustanovení § 140 výslovne uvádza, čo sa rozumie pod zmenou žaloby. K týmto záverom dospela už v minulosti judikatúra k ustanoveniu § 95 Občianskeho súdneho poriadku a jej závery sa premietli priamo do textu Civilného sporového poriadku.

85. V prípade zmeny žaloby podľa § 140 ods. 2 Civilného sporového poriadku treba vzhľadom na citovanú judikatúru, ako i na znenie tohto ustanovenia za zmenu žaloby považovať novo uvedené skutočnosti, ktoré sú rozhodné pre uplatnený nárok.

86. Ústavný súd vychádza z toho, že žaloba sťažovateľa už v jej pôvodnom znení obsahovala viacero dôvodov neplatnosti dražby, ktoré sťažovateľ prezentoval ako také, ktoré same osebe (bez ohľadu na ďalšie dôvody) znamenajú neplatnosť dražby. Keď následne žalobu doplnil (potom, ako sa oboznámil s listinnými dôkazmi predloženými veriteľom a dražobníkom, ku ktorým predtým podľa vlastného tvrdenia nemal prístup), vznikol stav, keď sťažovateľ vyvodzoval neplatnosť dražby celkom zo 14 skutkovo a právne odlišných dôvodov, o ktorých tvrdil, že každý z týchto dôvodov aj sám osebe má za následok neplatnosť dražby.

87. Svojím spôsobom možno túto žalobu charakterizovať tak, že sťažovateľ v nej uviedol alternatívne viaceré dôvody, pre ktoré je možné dražbu považovať za neplatnú. Z pohľadu sťažovateľa sa dá povedať, že z opatrnosti uviedol všetky možné dôvody neplatnosti dražby, ktoré podľa neho prichádzali do úvahy, pričom bolo vecou súdu, či niektorý z týchto dôvodov neplatnosti dražby uzná za opodstatnený.

88. Možno konštatovať, že doplnenie žaloby o ďalšie dôvody neplatnosti dražby doručené okresnému súdu 22. októbra 2014 znamenalo vlastne zmenu návrhu na začatie konania spočívajúcu v rozšírení tohto návrhu (§ 95 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku, resp. § 140 ods. 2 Civilného sporového poriadku). Zároveň to znamenalo povinnosť okresného súdu o zmene žaloby rozhodnúť, čo sa však (podľa všetkého) nestalo.

89. V konečnom dôsledku možno povedať, že v danom prípade ide vlastne o spojenie viacerých vecí sťažovateľa na spoločné konanie sui generis. K tomuto spojeniu došlo jednak v pôvodnej žalobe a neskôr v podaní doručenom 22. októbra 2014. O spojení pôvodne uplatnených dôvodov neplatnosti dražby nemusel rozhodovať okresný súd (k spojeniu došlo z vôle sťažovateľa ako dominus litis už v podanej žalobe). Naproti tomu o rozšírení žaloby o ďalšie samostatné dôvody neplatnosti dražby už rozhodovať mal, k čomu však podľa všetkého nedošlo.

90. V uvedenej situácii mohlo k zamietnutiu žaloby dôjsť iba v prípade, ak by podľa názoru ústavného súdu ani jeden z uplatnených dôvodov neplatnosti dražby neobstál. Inými slovami, bolo povinnosťou okresného súdu a krajského súdu všetkými uplatnenými dôvodmi neplatnosti dražby osobitne sa skutkovo a právne zaoberať a vysvetliť, prečo ten-ktorý tvrdený dôvod neplatnosti dražby neobstojí.

91. Naopak, ak by sa dospelo k opodstatnenosti niektorého z tvrdených dôvodov neplatnosti dražby, postačovalo by to na záver o neplatnosti dražby, pričom ďalšími tvrdenými dôvodmi neplatnosti dražby by už nebolo potrebné sa zaoberať.

92. Všetky uvedené úvahy obstoja v prípade, ak obstojí tvrdenie sťažovateľa, podľa ktorého každý jeden z uplatnených dôvodov neplatnosti dražby by sám osebe postačoval na vyslovenie neplatnosti dražby, resp. ak by aspoň niektorý z dôvodov, ktorými sa okresný súd a krajský súd nezaoberal, postačoval sám osebe na vyslovenie neplatnosti dražby. V takom prípade nie je možné nevysporiadanie sa s niektorým z týchto dôvodov považovať len za inú vadu konania nezakladajúcu prípustnosť dovolania, pretože potom ide o taký postup súdu, ktorým sa účastníkovi konania odňala možnosť konať pred súdom [§ 237 ods. 1 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku].

93. V danej situácii za vysporiadanie sa s každým jedným z uplatnených dôvodov neplatnosti dražby nemožno považovať iba paušálne konštatovanie, že nové skutočnosti uvedené sťažovateľom nedosahovali potrebnú intenzitu.

K námietke sťažovateľa týkajúcej sa porušenia princípu dvojinštančnosti

94. Ďalším ťažiskovým argumentom sťažnosti je tvrdenie sťažovateľa, podľa ktorého postupom krajského súdu došlo k porušeniu princípu dvojinštančnosti konania, lebo krajský súd sa vo svojom rozsudku vyjadril k niektorým dôvodom neplatnosti dražby, ku ktorým sa okresný súd vôbec nevyjadril (body 10 a 12). Vo vzťahu k týmto namietaným dôvodom neplatnosti dražby sa teda podľa sťažovateľa de facto uskutočnilo iba jednoinštančné konanie a porušením princípu dvojinštančnosti bola sťažovateľovi odňatá možnosť konať pred súdom, keďže krajský súd v tejto časti vlastne nekonal ako odvolací, ale ako prvostupňový súd, pričom proti jeho rozsudku už nebolo prípustné odvolanie.

95. Najvyšší súd nezaujal k tejto námietke žiadne stanovisko.

96. Dražobník je presvedčený, že princíp dvojinštančnosti konania bol dodržaný, keďže o veci sa konalo a rozhodlo tak na okresnom súde, ako aj na krajskom súde.

97. Podľa veriteľa dvojinštančnosť konania nie je ústavou zaručeným princípom ani základným právom. Konanie na prvostupňovom a na odvolacom súde je potrebné vnímať a posudzovať ako celok.

98. Podľa § 213 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku ak je odvolací súd toho názoru, že sa na vec vzťahuje ustanovenie právneho predpisu, ktoré pri doterajšom rozhodovaní veci nebolo použité a je pre rozhodnutie veci rozhodujúce, vyzve účastníkov konania, aby sa k možnému použitiu tohto ustanovenia vyjadrili.

99. Nerešpektovanie princípu dvojinštančnosti občianskeho súdneho konania odvolacím súdom znamená znemožnenie realizácie procesných práv účastníka, lebo sa mu tým odopiera možnosť prieskumu správnosti nových, poprípade z pohľadu prvostupňového súdu dosiaľ bezvýznamných skutkových zistení (mutatis mutandis sp. zn.1 Cdo 145/2004 a sp. zn. 5 Cdo 93/2000).

100. Ako to už z už uvedeného vyplýva, o bodoch 10 a 12 žaloby sťažovateľ tvrdí, že predstavujú samostatné dôvody neplatnosti dražby, ku ktorým okresný súd žiadne stanovisko nezaujal, a preto o týchto častiach žaloby ani nerozhodol. Pokiaľ krajský súd aj napriek tomu zaujal k týmto bodom žaloby stanovisko nepriaznivé pre sťažovateľa, rozhodol tak bez toho, aby predtým sa týmito dôvodmi neplatnosti dražby zaoberal okresný súd.

101. Uvedený stav vo svojich dôsledkoch znamená, že hoci prebehlo tak prvostupňové, ako aj odvolacie konanie (z formálneho hľadiska bol princíp dvojinštančnosti konania dodržaný), v skutočnosti z materiálneho hľadiska o týchto častiach žaloby konal a rozhodol iba krajský súd, v dôsledku čoho sťažovateľ už nemal možnosť podať odvolanie.

102. V danom prípade nejde o porušenie postupu podľa § 213 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku, ale o celkom priamočiare porušenie princípu dvojinštančnosti konania z materiálneho hľadiska, keďže o niektorých častiach žaloby (a tým o celej žalobe) okresným súdom nebolo rozhodnuté. Náprava tohto pochybenia nie je preto možná postupom podľa § 213 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku. Ústava explicitne neupravuje tento princíp. Ani z pohľadu dohovoru čl. 6 nevyžaduje v občianskoprávnom konaní dve a viac inštancií. Ak však procesný kódex reguluje apelačný stupeň, je nevyhnutné rešpektovať jeho pravidla. Vzhľadom na osobitú povahu predmetného typu spojenia vecí na spoločné konanie neprichádza do úvahy ani možnosť nápravy v podobe dopĺňacieho rozsudku (ako to tvrdí veriteľ), ktorým by sa rozhodlo aj o opomenutých častiach žaloby. Nie je akceptovateľné, aby raz už zamietnutá žaloba bola opätovne zamietnutá dopĺňacím rozsudkom týkajúcim sa opomenutých dôvodov neplatnosti dražby. Rovnako je nemysliteľné, aby sa raz už zamietnutej žalobe dopĺňacím rozsudkom vyhovel v prípade, ak by sa niektorý z opomenutých dôvodov neplatnosti dražby ukázal ako opodstatnený. Náprava je možná len tým, že okresný súd rozhodne o celom predmete žaloby *uno actu*.

103. Dosiaľ uvedené úvahy možno zhrnúť tak, že nerozhodnutím o celej žalobe (v rámci toho nerozhodnutím ani o zmene žaloby podaním doručeným okresnému súdu 22. októbra 2014), ako aj porušením princípu dvojinštančnosti konania zo strany okresného súdu a krajského súdu bola sťažovateľovi odňatá možnosť konať pred súdom. Keďže najvyšší súd tieto pochybenia nižších súdov nenapravil, porušil tým základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj jeho právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

K ostatným námietkam sťažovateľa

104. O ďalších sťažnostných námietkach (výkon dražby pre viacero záložných práv súčasne, nesprávne určenie najnižšieho podania a nesplnenie zákonných podmienok na vyhotovenie znaleckého posudku bez obhliadky nehnuteľnosti) by mali rozhodnúť všeobecné súdy v rámci ďalšieho skúmania opodstatnenosti žaloby.

105. Vzhľadom na to, že ústavný súd vyslovil porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, nie je už potrebné osobitne sa zaoberať namietaným porušením čl. 20 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj čl. 1 dodatkového protokolu.

V.

Záver

106. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa ods. 1 zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa ods.1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie, zakázať pokračovať v porušovaní základných práv a slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným

zákonem, alebo ak je to možné, prikázať aby ten, kto porušil práva alebo slobody podľa ods. 1, obnovil stav pred porušením.

107. Podľa § 133 ods. 2 prvej vety zákona o ústavnom súde ústavný súd zruší rozhodnutie alebo opatrenie, ktorým boli porušené základné práva a slobody sťažovateľa.

108. Podľa § 133 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd sťažnosti vyhovie, môže vec vrátiť na ďalšie konanie.

109. Podľa § 134 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd právoplatné rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah zruší a vec vráti na ďalšie konanie, ten, kto vo veci vydal rozhodnutie, rozhodol o opatrení alebo vykonal iný zásah, je povinný vec znova prerokovať a rozhodnúť. V tomto konaní alebo postupe je viazaný právnym názorom ústavného súdu.

110. Na základe citovaných ustanovení ústavy a zákona o ústavnom súde ústavný súd zrušil uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 6 Cdo 88/2017 z 28. marca 2018 a vec mu vrátil na ďalšie konanie (bod 2 výroku nálezu). V ďalšom konaní bude najvyšší súd viazaný právnymi názormi ústavného súdu vyslovenými v časti II tohto nálezu.

VI.

Náhrada trov konania

111. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

112. Sťažovateľ sa domáhal aj úhrady trov svojho právneho zastúpenia advokátom v konaní pred ústavným súdom v sume 312,34 €.

113. Sťažovateľovi by patrila odmena za tri úkony právnych služieb v roku 2018 (prevzatie a príprava zastupovania, sťažnosť, replika) po 153,50 €, ako aj za tri režijné paušály po 9,21 €. Celkom by mu teda patrila suma 488,13 €. Keďže sťažovateľ požadoval priznať iba 312,34 €, ústavný súd mu priznal túto čiastku (bod 3 výroku nálezu).

114. Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to vyplýva z výrokovej časti tohto rozhodnutia.

115. V zmysle § 70 ods. 1 zákona o ústavnom súde toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia poslednému z účastníkov konania pred ústavným súdom.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. januára 2020

Mojmír Mamojka
predseda senátu